

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันปัญหาอาชญากรรมนับว่ามีลักษณะซับซ้อน มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประกอบอาชญากรรมมากขึ้น ทั้งอาชญากรรมในรูปแบบเก่าและในรูปแบบใหม่ มีการกระทำที่มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ส่งผลให้เกิดผลเสียหายต่อความมั่นคงในชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนยังเกิดผลเสียหายต่อเศรษฐกิจและสังคมบนทอนเสถียรภาพในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอาชญากรรมที่มีรูปแบบพิเศษ

หน้าที่และภารกิจหลักของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คือ ป้องกัน ปราบปรามและควบคุมอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ สังคม ซึ่งผลการดำเนินงานของกรมที่ผ่านมาเป็นการตั้งรับมากเกินไปมีผลเพียงการปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งการดำเนินการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีก็ยังคงดำเนินได้เพียงบางส่วนเท่านั้น แต่ยังไม่สามารถดำเนินการไปถึงการป้องกันและการควบคุมหรือดำเนินการไปถึงจุดหลักฐานได้ จึงควรมีการเน้นการสอบสวนเชิงลึกในเรื่องที่มีผลกระทบอย่างรุนแรง ในส่วนงานด้านการสืบสวน สอบสวน และจับกุมผู้กระทำความผิดที่ได้กระทำผิดมาแล้วสิ่งที่ยังขาดการดำเนินการหรือดำเนินการไปแล้วบางส่วนแต่ไม่เห็นผลเป็นรูปธรรม ก็คือ การเฝ้าระวังหรือติดตามความเคลื่อนไหวของกลุ่มขบวนการหรือรูปแบบการกระทำ ความผิดที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น ในการภาคธุรกิจ การเงิน การธนาคาร หรือ การคุ้มครองพยาน

บทสรุป

โดยผลของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้การกระทำความผิดมีลักษณะซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ยกแก่การติดตามจับกุมของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิสูจน์ความผิดในการพิจารณาคดีอาญานั้นต้องวางอยู่บนพื้นฐานของพยานหลักฐาน แต่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถสืบหาพยานหลักฐานได้ เพราะการกระทำความผิดในปัจจุบันมีลักษณะขององค์กรอาชญากรรมที่มีการจัดองค์กรอย่างลับซับซ้อน มีการปกปิดพยานหลักฐานและมีกลไกในการตัดตอนความสัมพันธ์อย่างมิดชิด หนทางเดียวที่จะแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ถึงการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวคือการแสวงหาพยานหลักฐานจากตัวผู้กระทำความผิดนั่นเอง

วิธีการแสวงหาพยานหลักฐานจากตัวผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นที่ยอมรับในระบบกฎหมายของประเทศต่าง ๆ มีอยู่หลายวิธีด้วยกัน ได้แก่ การใช้สายสืบ ซึ่งอาจจะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งปลอมตัวเข้าไปอยู่ในองค์กรอาชญากรรมต่าง ๆ และนำข้อมูลการดำเนินการขององค์กรเหล่านั้นออกมาแจ้งให้ตำรวจทราบ และการล่อให้กระทำความผิด ซึ่งการล่อให้กระทำความผิดซึ่งกฎหมายยอมรับและไม่ถือเป็นการแสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบนั้น จะต้องเป็นการล่อให้ผู้กระทำความผิดซึ่งโดยปกติบุคคลนั้นคิดจะกระทำความผิดอยู่แล้ว โดยการ “ล่อ” นั้นไม่ใช่การ “ก่อ” ให้บุคคลใดกระทำความผิด มิฉะนั้นจะถือว่าเป็น Entrapment ซึ่งส่งผลให้พยานหลักฐานต่าง ๆ รั้งฟังไม่ได้ไปด้วย

การต่อรองการรับสารภาพก็เช่นเดียวกัน เป็นวิธีการแสวงหาพยานหลักฐานจากตัวผู้กระทำความผิด กล่าวคือ เป็นการทำความตกลงกับจำเลยว่า หากยอมให้ข้อมูลกับกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นผลให้สามารถนำตัวผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันมาฟ้องลงโทษได้ ก็จะได้รับการฟ้องในข้อหาที่เบาลงหรือได้รับการลดโทษ ไม่ถือว่าเป็นกระบวนการแสวงหาพยานหลักฐานที่ต้องห้ามตามกฎหมายแต่อย่างใด

ดังนั้น การต่อรองการรับสารภาพจึงเป็นกระบวนการที่สร้างความแน่นอนให้กับกระบวนการพิจารณาคดีอาญา ด้วยเหตุที่ว่าอย่างไรก็ตามผู้กระทำความผิดก็ต้องถูกลงโทษ แม้ว่าอาจจะถูกลงโทษน้อยกว่าที่อัยการตั้งใจไว้ในตอนต้นก็ตาม ซึ่งการต่อรองการรับสารภาพทำให้คดีของฝ่ายโจทก์ไม่มีความเสี่ยงว่าจะแพ้คดี เพราะอย่างไรศาลก็ต้องพิพากษาลงโทษ ทั้งนี้ จะต้องมีการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในระหว่างกระบวนการต่อรองด้วย ซึ่งกระบวนการคุ้มครองสิทธิที่สำคัญมี 2 ประการ คือ ทนายของผู้ต้องหาต้องเข้ามามีบทบาทในการต่อรองและการที่ศาลจะต้องเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบในชั้นสุดท้ายว่าจะยอมรับข้อตกลงที่ได้จากการต่อรองหรือไม่

ในการพิจารณาความผิดของจำเลยนั้น คำให้การรับสารภาพของจำเลยถือว่าเป็นพยานหลักฐานสำคัญประการหนึ่งที่ศาลเห็นว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด และศาลใช้คำรับสารภาพนั้นเป็นเหตุผลประกอบการใช้ดุลยพินิจในการลงโทษจำเลยด้วย ซึ่งการต่อรองการรับสารภาพนั้น โดยความเป็นจริงแล้ว เป็นกรณีที่รัฐโดยพนักงานอัยการได้เจรจาและทำข้อตกลงกับจำเลย โดยจำเลยจะได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการรับสารภาพนั้นจึงทำให้มีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่าคำให้การรับสารภาพนั้นเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยกระบวนการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 176 กำหนดหลักการไว้ว่า ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพในชั้นพิจารณา ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานต่อไปก็ได้ เว้นแต่คดีความผิดที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไป จึงอาจเห็นได้ว่าระบบกฎหมายไทยได้รับรองยอมรับคำให้การรับ

สารภาพของจำเลยเป็นพยานหลักฐานในการลงโทษจำเลยได้ เมื่อคำให้การรับสารภาพของจำเลยนั้นเกิดขึ้นเมื่อได้รับรู้ถึงผลทางกฎหมายของการให้การรับสารภาพ ซึ่งในหลายกรณีอาจจะเกิดขึ้นจากกระบวนการต่อรองที่ไม่เป็นทางการหรือไม่ก็ตาม ย่อมถือได้ว่าคำให้การนั้นเกิดจากความสมัครใจของจำเลยนั่นเอง โดยทั้งจำเลยและรัฐจะได้รับประโยชน์จากการรับสารภาพเช่นเดียวกัน นอกจากนี้แล้ว จำเลยเองก็ยังมีสิทธิที่จะเปลี่ยนคำให้การเป็นปฏิเสธได้ตลอดเวลา ก่อนศาลมีคำพิพากษา อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของจำเลยอยู่แล้ว หลักการในการยอมรับคำรับสารภาพลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นถือว่าเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป หากแต่ประเทศต่าง ๆ จะสร้างกระบวนการทางกฎหมายขึ้นเพื่อรับรองกระบวนการก่อนการรับสารภาพซึ่งรวมไปถึงการเจรจาต่อรองการรับสารภาพหรือไม่สำหรับประเทศไทยเองยังไม่มีความหมายที่รองรับกระบวนการเช่นนี้ หากจะพิจารณาสร้างกระบวนการตามกฎหมายขึ้นอย่างเป็นระบบและมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ก็น่าที่จะเป็นประโยชน์สำหรับทุกฝ่ายได้

จากสถิติคดีอาญาของศาลยุติธรรมเท่าที่ผ่านมา คดียาเสพติดถือได้ว่าเป็นคดีที่มีปริมาณขึ้นสู่ศาลมากที่สุด ในจำนวนคดีอาญาทั้งหมดตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรอบ 4-5 ปีที่ผ่านมา สัดส่วนของคดียาเสพติดได้เพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับคดีอาญาประเภทอื่นอย่างเห็นได้ชัด และปัญหาดังกล่าววันจะยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นหากไม่มีการทบทวนเป้าหมายหรือกลยุทธ์การดำเนินคดี โดยแก้ปัญหาดังกล่าวส่วนหนึ่งก็คือการให้ความสำคัญกับการนำตัวผู้กระทำผิดที่เป็นผู้บงการหรือผู้อยู่เบื้องหลังมาลงโทษให้ได้ เพื่อตัดสายโยงใยขององค์กรอาชญากรรมและลดจำนวนการกระทำความผิดลง ซึ่งการบรรลุผลเช่นนั้นจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีเครื่องมือทางกฎหมายที่อำนวยความสะดวกให้แก่องค์กรของรัฐในการที่จะรวบรวมพยานหลักฐานและนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษให้ได้ ดังเช่น การต่อรองการรับสารภาพ นอกเหนือไปจากเครื่องมือทางกฎหมายอื่น ๆ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน การริบทรัพย์สินในคดียาเสพติด หรือการลงโทษผู้กระทำผิดฐานสมคบ เป็นต้น

การรับฟังการต่อรองการรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานต่อศาลในชั้นการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น แต่เดิมศาลมีอำนาจใช้ดุลยพินิจวินิจฉัยชี้ขังน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อันเกิดจากพยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกหลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น และให้สืบตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการสืบพยาน (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226) ฉะนั้นคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นจับกุม ศาลสามารถนำมาพิจารณาพิสูจน์ได้ว่าจำเลยกระทำความผิดหรือเป็นผู้บริสุทธิ์ได้ ดังถ้อยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ว่ากรณีศาลรับฟังว่าจำเลยกระทำความผิดมีตัวอย่างคำ

พิพากษาศาลฎีกาว่า ตำรวจจับจำเลยที่ 2 ชื่อหามาและจับจำเลยที่ 1 ชื่อหาจางวานใช้จำเลยที่ 2 โดยได้จับกุมในวันเกิดเหตุนั่นเอง การสอบสวนก็กระทำในวันเดียวกับวันจับกุม พนักงานสอบสวนเบิกความว่าจำเลยที่ 1 ให้การรับสารภาพโดยสมัครใจ แม้จะเป็นพยานบอกเล่าแต่เป็นคำรับที่เป็นผลร้ายแก่ตนเอง ย่อมมีน้ำหนักรับฟังได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 330/2526) ถ้ากรณีที่ศาลรับฟังว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ มีตัวอย่างคำพิพากษาว่า พยานโจทก์ที่เป็นเจ้าพนักงานตำรวจที่อ้างว่าจำเลยที่ 1 เป็นผู้จางวานใช้ให้ฆ่าผู้ตายก็เพียงแต่สืบสวนมาเท่านั้น การสืบสวนจับกุมก็ปรากฏว่านอกจากจำเลยทั้งสองแล้วยังได้จับ ส. มาด้วย อันแสดงถึงความไม่แน่นอน แม้แต่บันทึกการจับกุมก็ปรากฏชื่อนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่และนายตำรวจชั้นประทวนรวมถึง 23 คนซึ่งไม่ปรากฏจากคำเบิกความพยานเลยการสืบสวนและการจับกุมดังกล่าวจึงเชื่อถือไม่ได้และทำให้คำรับชั้นจับกุมของจำเลยที่ 1 ซึ่งจำเลยที่ 1 นำสืบโต้แย้งอยู่ว่าลงลายมือชื่อเพราะความกลัวถูกทำร้าย ไม่มีน้ำหนักไปด้วยคู่กัน พยานหลักฐานของโจทก์รับฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ 1 ได้กระทำผิดตามฟ้อง ถ้าฟังแต่คำรับชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนของจำเลยที่ 2 ซึ่งจำเลยที่ 2 ก็นำสืบโต้แย้งอยู่ว่ามีได้ให้การด้วยความสมัครใจไม่เพียงพอที่จะรับฟังลงโทษจำเลยที่ 2 ฐานฆ่าผู้อื่นได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4499/2531)

ความผิดทางอาญาจำนวนมากที่ไม่มีประจักษ์พยานที่รู้เห็นเหตุการณ์ขณะเกิดกระทำ ความผิด ฉะนั้นผู้กระทำความผิดหรือจำเลยไม่ลุแก่โทษ ไม่ยอมรับสารภาพแล้วก็ยากที่จะหาพยานหลักฐานที่จะนำมาฟังว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด ดังคำพิพากษาศาลฎีกาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้กระทำความผิดก็จะลอยนวลอยู่ในสังคมต่อไป ซึ่งเป็นภัยแอบแฝงอยู่ ไม่รู้ว่าจะวันเวลาใดผู้กระทำความผิดดังกล่าวจะกระทำความผิดขึ้นมาอีก เพราะคำพิพากษาส่วนใหญ่ที่สามารถเอาผิดกับจำเลยได้ก็ส่วนหนึ่งได้มาจากคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นจับกุมทั้งสิ้นเพราะเป็นคำรับสารภาพที่เกิดขึ้นขณะที่จำเลยกระทำความผิดอยู่เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งต่อไปจะทำให้พนักงานสอบสวนทำงานลำบากขึ้น เนื่องจากต้องหาพยานหลักฐานใหม่ที่จะทำให้สามารถพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้นอกจากคำรับสารภาพในชั้นจับกุมแล้ว ดังนั้นการที่กฎหมายบัญญัติไม่ให้รับฟังคำให้การรับสารภาพในชั้นจับกุมล้วนแต่มีผลกระทบต่อระบบคดีของการแสวงหาพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวน และสร้างความยากลำบากในการแสวงหาพยานหลักฐานอีกด้วย ซึ่งดูเหมือนว่ากฎหมายตามมาตรานี้จะมีผลกระทบต่อการกระบวนยุติธรรมมากกว่าที่มีประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการบัญญัติกฎหมายขึ้นมา คือการป้องกันไม่ให้พนักงานสอบสวนทำร้ายร่างกายของผู้ถูกจับจนทำให้ผู้ถูกจับรับสารภาพอันเป็นการได้พยานหลักฐานมาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย แต่กฎหมายก็มิได้มองถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าน่าจะมีผลดีด้วยซ้ำไป เพราะแม้กฎหมายจะกำหนดห้ามมิให้รับฟังคำรับสารภาพของผู้ถูกจับก็ตาม แต่ถ้าเป็นคำอื่นซึ่งมิใช่คำรับสารภาพศาลก็สามารถรับฟังได้ ถ้าปรากฏว่าเป็นการแจ้งสิทธิให้ผู้ถูกจับทราบโดยชอบด้วย

กฎหมายแล้วก็สามารถรับฟังได้ และถ้าปรากฏว่าพนักงานสอบสวนทำร้ายร่างกายผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนจนได้คำรับสารภาพของผู้ต้องหาแล้วก็ย่อมสามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ดังนั้นในส่วนของประเด็นนี้ผู้ศึกษาเห็นว่าผลกระทบต่อสังคมที่ไม่สามารถนำคนร้ายมาลงโทษได้จะเกิดขึ้นมากกว่าเดิม เพราะตามหลักของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาถ้าปรากฏแก่ศาลว่าเกิดความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 227 วรรคสอง) ตามบทบัญญัตินี้ก็ถือว่าเป็นประโยชน์แก่จำเลยอยู่แล้วและเป็นบทบัญญัติที่ศาลจะต้องใช้เพื่อปล่อยตัวจำเลยไป ซึ่งคดีอาญานั้นการยกฟ้องเป็นเรื่องที่ง่ายมาก เพราะถ้าเกิดความสงสัยแห่งคดีศาลก็ต้องยกฟ้องเพราะเป็นไปตามกฎหมายกำหนดไว้เท่ากับว่าเป็นการยกฟ้องแล้วในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อให้ศาลแน่ใจว่าจำเลยกระทำความผิดจริงและให้ลงโทษจำเลยนั้น (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 227 วรรคแรก) เมื่อมีบทบัญญัติห้ามมิให้รับฟังคำให้การรับสารภาพของผู้ถูกจับในชั้นจับกุมก็อาจทำให้เป็นการสร้างความลำบากและทำให้คดีนั้นมีการยกฟ้องมากขึ้นและปล่อยจำเลยไปอันเป็นการปล่อยผู้กระทำความผิดให้ลอยนวลยิ่งขึ้นไปอีก

อย่างไรก็ดี จากการศึกษาผู้ศึกษายังพบว่ามีปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการต่อรองคำรับสารภาพในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษอยู่หลายประการ กล่าวคือ

ปัญหาข้อจำกัดสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยของผู้ถูกจับกุม ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดไว้ว่าถ้อยคำใด ๆ ที่ผู้ถูกจับให้ไว้ต่อพนักงานผู้จับ หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในชั้นจับกุมหรือรับมอบตัวผู้ถูกจับ ถ้อยคำนั้นเป็นคำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่าตนได้กระทำความผิดห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน แต่ถ้าเป็นถ้อยคำอื่นจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับได้ต่อเมื่อได้มีการแจ้งสิทธิ และเมื่อกรณีกฎหมายได้วางหลักเกณฑ์ไว้เช่นนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นการห้ามโดยเด็ดขาดในการที่จะนำพยานหลักฐานของคำรับสารภาพของผู้ถูกจับไปใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหา ซึ่งเท่ากับว่าการที่กฎหมายกำหนดไว้เช่นนี้ ย่อมเท่ากับเป็นการยกเว้นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226, 226/1, 226/2, 226/3, 226/4 และ 226/5

ปัญหาอำนาจหน้าที่ของพนักงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าในการต่อรองการรับสารภาพ การต่อรองคำรับสารภาพมาใช้เป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะสามารถช่วยให้การดำเนินงานของพนักงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งระบบดังกล่าวนี้ใช้แพร่หลายอยู่ต่างประเทศ แต่สำหรับประเทศไทยแล้วการที่จะนำหลักการดังกล่าวมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนคดีแก่ผู้ถูกจับกุมแก่ผู้กระทำความผิดในคดีอาญายังคงพบปัญหาหลายประการและปัญหาสำคัญประการหนึ่งก็คือยังไม่มีกฎหมายใด ๆ บัญญัติรับรองการกระทำดังกล่าว

ไว้ในทางกลับกันหลักทั้งในรัฐธรรมนูญ และหลักตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กลับวางหลักให้ต้องขัดแย้งกับการต่อรองคำรับสารภาพในชั้นจับกุม หรือที่ได้กำหนดให้คำรับสารภาพในชั้นจับกุมไม่สามารถรับฟังเป็นพยานต่อศาลได้นั่นเอง

ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดจากการต่อรองคำรับสารภาพในชั้นจับกุมการต่อรองคำรับสารภาพนั้น โดยความเป็นจริงแล้ว เป็นกรณีของรัฐ โดยพนักงานอัยการได้เจรจาและทำข้อตกลงกับจำเลย โดยจำเลยจะได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการรับสารภาพนั้น จึงทำให้มีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่าคำให้การรับสารภาพนั้นเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยกระบวนการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ แต่เมื่อไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดบัญญัติรองรับให้รับฟังคำให้การรับสารภาพในชั้นจับกุมนั้น จึงยังคงเป็นปัญหาในการพิจารณาคดีของศาลในการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว

ปัญหาการกำหนดโทษแก่ผู้ได้รับประโยชน์จากการต่อรองคำรับสารภาพในชั้นจับกุม กระบวนการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในประเทศไทยในขณะที่ระบบกฎหมายของประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติรองรับที่จะกำหนดถึงสิทธิและหน้าที่ตลอดจนประโยชน์ที่ผู้ถูกจับจะได้รับจากการให้การรับสารภาพในชั้นจับกุม หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าพนักงานผู้จับกุมไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจในการต่อรองกับผู้ถูกจับไว้ จึงยังคงไม่เป็นผลในการปฏิบัติ โดยที่ผู้จับกุมก็ไม่แน่ว่าพยานหลักฐานที่ตนแสวงหาเพื่อนำเสนอต่อศาลจะเป็นผลในการจับกุมและพิสูจน์ความผิดของจำเลยหรือไม่ ตลอดจนทั้งจำเลยเมื่อให้การรับสารภาพและได้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมในการปราบปรามผู้กระทำความผิดรายอื่น ๆ จะเป็นประโยชน์กับตนตามกฎหมายหรือไม่ เพียงใด

ผู้ศึกษาเห็นว่าสิทธิของผู้ถูกจับกุมหรือจำเลยที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พุทธศักราช 2550 หรือตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นสิทธิมนุษยชนสากลที่บุคคลทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในความปลอดภัยของร่างกายบุคคลจะถูกจับหรือควบคุมโดยอำเภอใจมิได้ บุคคลจะถูกกลั่นแกล้งหรือเสรีภาพของตนมิได้ ยกเว้น โดยเหตุและเป็นไปตามกระบวนการที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย เช่น ในขณะที่จับกุมบุคคลใดที่ถูกจับจะต้องได้รับแจ้งถึงเหตุผลในการจับกุม และจะต้องได้รับแจ้งถึงข้อหาที่ถูกจับกุมโดยพลัน จะต้องถูกนำตัวไปศาลโดยพลัน หรือหน้าที่อื่น ๆ ตามกฎหมาย แต่เมื่อมีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้นและผู้ถูกจับกุมหรือจำเลยได้ให้การรับสารภาพในชั้นจับกุมต่อพนักงานสอบสวนหรืออัยการ โดยอาจเกิดจากการต่อรองการรับสารภาพซึ่งเป็นไปโดยความสมัครใจเองของผู้ถูกจับ คำรับสารภาพของผู้ถูกจับกุมนี้เองกลับไม่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ จึงยังคงเป็นปัญหาทางกฎหมายในการรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดจากการต่อรองการรับสารภาพ ในขณะที่บุคคลากรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ในการปราบปรามการกระทำความผิดมีอยู่อย่างจำกัด แต่การกระทำ

ความผิดกลับทวีความรุนแรงขึ้น ตลอดจนวิธีในการกระทำความผิดมีความซับซ้อนแบบยลและเป็น ขบวนการจนยากที่จะควบคุมได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อความคิดของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ใช่เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่อาจล่วงละเมิดได้ และก็ไม่ต้องยึดถือเป็นสรณะตลอดกาล แม้ว่าโดยโครงสร้างของวิธีพิจารณาความอาญาจะมีความ ยาวนาน แต่จากประวัติศาสตร์ก็พบว่ามีเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ ๆ หลายครั้ง ตามแต่สภาพสังคม ที่เปลี่ยนไป ดังนั้น ก็ควรจะยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ หากว่าไม่ขัดต่อหลักการสิทธิมนุษยชนซึ่งถือเป็น หลักการสำคัญในปัจจุบัน การนำการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ต้องมีประสิทธิภาพนั้นจะต้อง มีการวางกรอบโครงสร้างของกระบวนการพิจารณาใหม่เพื่อประสานหลักการพื้นฐานในการพิจารณา คดีด้วยความเป็นธรรม อาทิ หลักความโปร่งใส หลักความเสมอภาค และหลักความชอบด้วย กฎหมาย เข้ากับความได้เปรียบของการเจรจาต่อรอง โดยจะต้องมีการขยายองค์ประกอบของการมี ส่วนร่วม เช่น ต้องแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทางเลือกนั้น ๆ ต้องมีกระบวนการที่เร็วขึ้น มีการลด โทษให้มากขึ้น รวมทั้งต้องมีการสร้างหลักประกันต่าง ๆ ด้วย รวมทั้งอาจต้องมีการปรับปรุง หลักการอื่น ๆ ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไปด้วยในขณะเดียวกัน แต่จากปัญหาและ อุปสรรคทางกฎหมายที่จะนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในคดีอาญาหรือคดีของกรม สอบสวนคดีพิเศษที่ผ่านมา แนวความคิดของผู้ศึกษามีความคิดเห็นดังนี้

1. การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 84 วรรคท้าย ได้บัญญัติห้าม ไม่ให้รับฟังคำรับสารภาพของผู้ถูกจับกุมในชั้นจับกุมนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าเดิมก็ได้บัญญัติไว้อยู่แล้ว และฝ่ายนิติบัญญัติก็เป็นผู้กำหนดบัญญัติโดยมีวัตถุประสงค์เพียงเป็นการห้ามปรามเจ้าหน้าที่รัฐใน การปฏิบัติต่อประชาชน ซึ่งก็กรณีดังกล่าวก็มีอีกหลายวิธีที่จะทำการห้ามปรามคงเป็นเพียงการ ตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐเท่านั้น นอกจากนี้แล้วยังพบว่ามีสิทธิอื่นของผู้ถูกจับที่จะได้ ต้องได้รับขณะถูกจับกุม เช่นการแจ้งสิทธิต่าง ๆ ยิ่งที่หลักการรับฟังพยานหลักฐานนั้นประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติไว้แล้วในมาตรา 226, 226/1 เป็นต้น การบัญญัติเพิ่มเติม ขึ้นมานี้ย่อมทำให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ยากขึ้น ผลที่ตามมาก็คือการปราบปรามไม่มีประสิทธิภาพ ตามมาก็คือการปราบปรามไม่มีประสิทธิภาพ ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าไม่ควรมีประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา มาตรา 84 วรรคท้าย

2. สืบเนื่องจากอาชญากรรมในโลกปัจจุบัน มีลักษณะซับซ้อนมีการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการประกอบอาชญากรรมมากขึ้น ทั้งอาชญากรรมในรูปแบบเก่าและในรูปแบบใหม่ มีการกระทำที่มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ส่งผลให้เกิดผลเสียหายต่อความมั่นคงในชีวิต ทรัพย์สิน

ของประชาชน ตลอดจนบังเกิดผลเสียหายต่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งลักษณะคดีดังกล่าวมานี้อยู่ในความควบคุมดูแลของกรมสอบสวนคดีพิเศษทั้งสิ้น ดังนั้น อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 จึงต้องมีประสิทธิภาพสูงยิ่งให้เกิดผลในการปราบปรามได้อย่างเต็มที่ ผู้ศึกษาจึงเห็นควรเพิ่มอำนาจของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในเรื่องการต่อรองคำรับสารภาพไว้ในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 เป็นการเฉพาะด้วย โดยให้เป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการที่จะเจรจาเพื่อต่อรองคำรับสารภาพกับผู้ถูกจับกุม ซึ่งอาจเป็นผลให้มีขยายผลการจับกุมผู้กระทำความผิดรายใหญ่ ๆ ต่อไป อันอยู่นอกเหนือวิสัยของเจ้าพนักงานตำรวจจะสามารถรับรู้ได้ จึงเป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะทำให้ขบวนการอาชญากรรมที่กำลังทวีความรุนแรงหมดสิ้นไปโดยเร็ว

3. หลักในการรับฟังพยานหลักฐานคดีอาญานั้นมีหลักการว่าพยานหลักฐานในคดีอาญานั้นจะต้องไม่เป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ แต่ผู้ศึกษาเห็นว่าหากมีการแก้ไขตามที่ผู้ศึกษาได้เสนอแนะข้างต้นแล้ว สำหรับคดีพิเศษนั้น พยานหลักฐานที่ได้จากการต่อรองคำรับสารภาพของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษกับผู้จับกุมที่เกิดขึ้น โดยมีบทบัญญัติของกฎหมายรองรับและเกิดขึ้นโดยความสมัครใจของผู้ถูกจับกุม จึงเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยชอบสามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดหรือลงโทษจำเลยได้

ซึ่งหลักในการรับฟังพยานหลักฐานนี้ศาลย่อมมีอำนาจใช้ดุลยพินิจในการชั่งน้ำหนักเพื่อรับฟังพยานหลักฐานได้อยู่แล้ว ดังนั้นแม้จะมีบทบัญญัติให้อำนาจพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการต่อรองคำรับสารภาพก็ตาม แต่ศาลก็ยังคงใช้หลักตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226, 226/1 ในการกลั่นกรองพยานหลักฐานได้อยู่นั่นเอง

4. ประโยชน์ที่ได้รับรัฐจะได้รับจากการต่อรองคำรับสารภาพนั้น ไม่ว่าจะเป็นในด้านของการลดภาระการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมที่นับวันจะมีปริมาณคดีเข้าสู่ระบบมากยิ่งขึ้น การเข้าถึงตัวบุคคลผู้อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิด เพิ่มเสถียรภาพแก่ประเทศชาติแล้วยังทำให้การทำงานของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีประสิทธิภาพเท่าทันการสภาวะบ้านเมืองในปัจจุบันได้เป็นอย่างดีอีกด้วย ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าเมื่อรัฐได้รับประโยชน์จากการต่อรองคำรับสารภาพเช่นนี้แล้ว ผู้ถูกจับกุมหากให้ความร่วมมือกับกระบวนการยุติธรรมก็จะต้องได้รับผลประโยชน์ตอบแทนบางประการ ซึ่งการต่อรองการรับสารภาพก็ต้องเป็นกระบวนการที่ให้ประโยชน์บางประการกับผู้กระทำความผิด เช่นการลดโทษให้กับจำเลยในชั้นพิจารณาสูงกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่จำเลยจะได้รับ ยิ่งไปกว่าประโยชน์ที่จำเลยจะได้รับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 โดยการบัญญัติเพิ่มเติมขึ้นใหม่ในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547